

Jan Steiner

POUŠTNÍ SVATYNĚ IZRAELE.

PODOBA A FUNKCE BOŽÍ SCHRÁNY PODLE PENTATEUCHU.

Bakalářská práce, UK KTF Praha 2012

48 stran textu, 4 strany příloh (mapka, 4 černobílé obrázky)

Vyjádření vedoucího bakalářské práce

Podle zadaného strukturálního schématu diplomant pojednal v první kapitole o zemích biblického putování Izraele: Mezopotámii, Syropalestině a Egyptě. Věnoval se především náboženským systémům, pojmenoval hlavní božstva a popsal kultury. Kapitola podává stručný přehled, nesnaží se jít do hloubky, protože jejím smyslem je nastínit pozadí tématu. V druhé kapitole diplomant rýsuje kontext knih Exodus, Leviticus a Numeri, v nichž je pouštní svatyně a její bohoslužba doložena. Otvírá historické otázky počátků Izraele, exodu a putování pouští a předvádí stručný úvod do zmíněných knih Pentateuchu. Vlastním jádrem bakalářské práce je popis pouštní svatyně a jejích funkcionalit podle starozákonní evidence a podle doložených podob přenosné svatyně u okolních národů. Diplomant tuto stěžejní část pojednává v třetí kapitole týkající se stanu, schrány a paladia a jejich liturgických úkonů: setkávání s Bohem, očišťování, ochrany. Ve čtvrté kapitole srovnává svatyni Exodu s Šalomounovým chrámem podle popisu v První knize královské a Druhé knize kronik a také s podobnými kultovními objekty ve starověkém Egyptě a u beduínských arabských kmenů. Dalo by se více uvažovat o tom, které analogické skutečnosti byly pro biblickou zvěst o exodu přijatelné, a které musely být zamítnuty, a proč.

Závěr každé kapitoly shrnuje a doplňuje posouzením informací získaných z literatury a vlastním názorem na základě odborné diskuse, například podporuje tezi o pouštním původu schrány, uvádí argument existence beduínských přenosných stánků, chápe funkci schrány jakožto Božího trůnu, ve sporu o vztah pouštního stanu a jeruzalémského chrámu se přiklání k myšlence kontinuity spíše než kopie, zdůrazňuje liturgický charakter posvátného prostoru. Tyto výkladové linie podporuje i výběr ilustračních kreseb *temenu*, skládacího stanu a „trůnu“ s cheruby.

Diplomant použil převážnou většinu navržené literatury a vlastní iniciativou si dohledal další zdroje, jak tištěné tak elektronické. Bezpečně zachází s anglickou a německou odbornou literaturou a využívá znalosti základů biblické hebrejštiny. Kromě starozákonních textů uplatňuje informace z biblických slovníků a biblických i předovýchodních encyklopedií (Douglas, ABD, Prosecký, Verner), příruček náboženských reálií (Heller, Bič, Raymond, Nandrásky, Hartley, Janák, Finkelstein, de Vaux). Téma pouštní posvátné schrány Izraele není v české literatuře monograficky zpracováno, avšak diplomant si vyhledal a použil zahraniční monografie Martina Dibelia (1906), Juliana Morgensterna (1045), Rainera Schmitta (1972) a Jeffrey Niehause (1995). Při interpretaci vzal v úvahu magisteriální texty, především dokument Papežské biblické komise Židovský národ a jeho svatá Písma. Bylo by zajímavé zjistit, zda je nějakým přínosem pro porozumění tématu verze příslušných textů v Jeruzalémské Bibli.

Bakalářská práce je provedena velmi pečlivě a důkladně, kapitoly jsou přehledně členěny v desetinném systému a s výstižnými názvy. Rozsah kapitol je vcelku souměrný (7 – 10 – 12 – 6 stran). V poznámkách pod čarou jednak uvádí zkrácené bibliografické citace literatury, kterou cituje nebo parafrázuje v textu, jednak doplňuje přesnější termín nebo podrobnější informace. Úplné bibliografické údaje jsou v seznamu na konci práce.

Práce je psána jednoduchým, výstižným, spíše vyprávěcím stylem. Dobře se čte a dobře by mohla posloužit při katechetické výuce biblických reálií.

Praha, 13. 5. 2012

Mlada Mikulicová, Ph.D.